

Zdzisław Koczarski, „Autor Plutarchus est”. Jana Długosza lektura *Żywotów* Plutarcha.

O tym, że Jan Długosz znał *Żywoty* Plutarcha, jednego z najwybitniejszych biografów starożytnych, wiadomo już od dawna – mówi nam bowiem o tym sam kronikarz, który w listach dedykacyjnych do *Roczników* i do *Żywotu św. Kingi* przywołuje imię greckiego pisarza. Wskazówkę co do źródła tej znajomości podali w swojej monumentalnej biografii Długosza Michał Bobrzyński i Stanisław Smolka – „zasób znanych mu pism historycznych stanowiły [...] niektóre życiorysy Plutarcha w świeżym przekładzie włoskich humanistów”. Najprawdopodobniej mieli oni na myśli pierwsze, inkunabułowe wydanie *Żywotów* z roku 1470, którego aż trzy kopie zachowały się w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej. Jedna z tych kopii – inkunabuł BJ 2025 – zawiera w sobie zresztą nieliczne, ale wyraźne ślady pozostawione na jej marginesach przez samego Długosza. Czy jednak poza marginaliami i powołaniem się na Plutarcha w listach dedykacyjnych zostało po tej lekturze coś więcej?

Niniejsze wystąpienie ma na celu przedstawienie obecnego stanu badań nad znajomością i wykorzystywaniem *Żywotów* Plutarcha w tłumaczeniu włoskich humanistów (m.in. Francesca Filelfa, Guarina z Werony i Leonarda Bruniego) przez Długosza, które prowadzone są w Instytucie Języka Polskiego PAN w Krakowie w ramach projektu NCN Preludium „Jan Długosz – pisarz jeszcze średniowieczny czy już renesansowy?”. Omówione zostaną zarówno nawiązania do lektury Plutarchowych biografii widoczne w *Rocznikach* i innych dziełach Długosza, jak również przejętki tekstowe z poszczególnych tłumaczeń wykorzystywane przez polskiego historyka do wzbogacenia i poprawy stylu swojej twórczości. Dokładna analiza tego zagadnienia może się bowiem przyczynić do lepszego poznania warsztatu pisarskiego Jana Długosza i ukazania jego zainteresowania literaturą humanistyczną.